

ชื่อบทความ: "โมเดลการยกระดับคุณภาพหลักสูตรแบบก้าวกระโดดด้วยเกณฑ์ AUN-QA 4.0: กรณีศึกษา 5
หลักสูตรนำร่อง วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ"

Leapfrog Model for Enhancing Program Quality through AUN-QA 4.0 Criteria: A Case Study
of Five Pilot Programs at Yasothon Buddhist College

จรัชญา ทองใบ*
พระมหาวิรุธ. วิโรจโน, ผศ.ดร. (นิลเพ็ชร) *
พระมหาจिरายูท ปโยโค, ผศ.*
เฉลิมเกียรติ ดุลสัมพันธ์**
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ*
นักวิชาการอิสระ**

Jirachaya Thongbai*
Phramaha Wiruth Wirojano (Ninpetch) , Asst.Prof.Dr. *
Asst. Prof. Jirayuth Payoko*
Chalermkiat Dulsamphan**
Mahamakut Buddhist University Yasothon Buddhist Collage*
Independent Academic**

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยเชิงกรณีศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารวิชาการและถอดบทเรียนการยกระดับคุณภาพหลักสูตรตามเกณฑ์ AUN-QA Version 4.0 ของวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผ่านหลักสูตรนำร่องจำนวน 5 หลักสูตรที่เน้นการออกแบบตามแนวทางผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน (Outcome-Based Education: OBE) ผลการศึกษา พบว่า การใช้ "YASO Model" ซึ่งเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการที่ประกอบด้วย การมุ่งเน้นผลผลิต (Yield-oriented), การจัดแนวมาตรฐาน (Alignment), การสร้างพลังร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Synergy) และการใช้กลไก ADRI (Approach, Deployment, Results, Improvement) สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพแบบก้าวกระโดด ผลการประเมินคุณภาพภายในรอบปีแรก พบว่า ทุกหลักสูตรมีระดับเฉลี่ยในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้และโครงสร้างหลักสูตรที่ระดับ 3 (Adequate as Expected) แม้จะพบความท้าทายในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านดิจิทัล แต่กระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพที่ยั่งยืน บทความนี้ จึงเป็นต้นแบบในการประยุกต์ใช้มาตรฐานสากลในสถาบันอุดมศึกษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะทาง

คำสำคัญ: AUN-QA 4.0, การจัดการศึกษาเน้นผลลัพธ์ (OBE), นวัตกรรมการบริหารวิชาการ, วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ, การพัฒนาหลักสูตร

Abstract:

This case study aims to present academic management innovations and lessons learned from enhancing programme quality based on the AUN-QA Version 4.0 criteria at Yasothon Buddhist College, Mahamakut Buddhist University. The study focuses on five pilot programmes designed using the Outcome-Based Education (OBE) framework. The findings reveal that the implementation of the "YASO Model"—an innovative management approach comprising Yield-orientation, Alignment, Stakeholder Synergy, and the ADRI (Approach, Deployment, Results, Improvement) mechanism—facilitated a "leapfrog" transition in quality. Initial internal assessment results showed that all pilot programmes achieved an average score of 3 (Adequate as Expected) in key areas such as Expected Learning Outcomes and Programme Structure. Despite challenges identified in digital learning facilities, the continuous improvement process driven by external assessors' feedback has established a sustainable quality culture. This article serves as a model for integrating international standards within specialized higher education institutions.

Keywords: AUN-QA 4.0, Outcome-Based Education (OBE), Academic Innovation, Yasothon Buddhist College, Curriculum Development

บทนำ (Introduction)

ในยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านของการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย ภายใต้กระแสโลกที่ผันผวน การจัดการศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้ในชั้นเรียน แต่เป็นการสร้างหลักประกันว่าผู้สำเร็จการศึกษาจะมีสมรรถนะที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และตลาดแรงงานอย่างแท้จริง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ในฐานะสถาบันอุดมศึกษา กลุ่ม 4 กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกับระดับอาเซียน จึงได้นำเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) Version 4.0 มาใช้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

หัวใจสำคัญของนวัตกรรมการบริหารวิชาการที่วิทยาลัยฯ นำมาใช้ คือ การออกแบบหลักสูตรเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Education: OBE) ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการเน้นเนื้อหา (Content-based) ไปสู่การเน้นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริงหลังจาสำเร็จการศึกษา เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based: CBC) ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการประยุกต์ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ เพื่อการปฏิบัติงานได้จริง และการแก้ปัญหา โดยเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome: LO) วิทยาลัยจึงพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนำร่องจำนวน 5 หลักสูตรในปีการศึกษา 2567 ได้แก่ หลักสูตรพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา หลักสูตรรัฐศาสตร์ หลักสูตรนิติศาสตร์ หลักสูตรการสอนภาษาไทย และหลักสูตรภาษาอังกฤษ ซึ่งถือเป็นก้าวอย่างสำคัญในการพิสูจน์ว่า "อัตลักษณ์ทางศาสนา" สามารถบูรณาการเข้ากับ "มาตรฐานวิชาการระดับสากล" ได้อย่างลงตัว

กระบวนการบริหารจัดการภายใต้โมเดล "การยกระดับคุณภาพแบบก้าวกระโดด" นี้ ได้นำวงจรการบริหารงานคุณภาพ ADRI (Approach, Deployment, Results, and Improvement) มาใช้เป็นฐานในการดำเนินงาน จากผลการประเมินคุณภาพภายในรอบปีการศึกษาแรก พบว่า หลักสูตรนำร่อง สามารถผ่านเกณฑ์การกำกับมาตรฐานในระดับดี โดยมีระดับการประเมินในด้านสำคัญ เช่น ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) และโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหา (Programme Structure and Content) อยู่ในระดับที่น่าพอใจ (Score 3) สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงนวัตกรรมในการวางระบบที่เริ่มจากความเข้าใจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และคณะสงฆ์ เพื่อกำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สะท้อนถึงปัญญา และจริยธรรม

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่พบจากการประเมิน คือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสนับสนุนนักศึกษา (Criterion 6 และ 7) ซึ่งวิทยาลัยฯ ได้นำข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาพัฒนาเป็นนวัตกรรมการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงพุทธที่ทันสมัย บทความฉบับนี้ จึงมุ่งเน้นที่จะถอดบทเรียนและนำเสนอโมเดลการบริหารงานที่วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธได้ประยุกต์ใช้ เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ในการนำเกณฑ์ AUN-QA 4.0 ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธานุชาอย่างยั่งยืน

เนื้อหา (Content)

การนำเกณฑ์ AUN-QA 4.0 มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อหาโมเดลการยกระดับคุณภาพหลักสูตรแบบก้าวกระโดดด้วยเกณฑ์ AUN-QA 4.0: กรณีศึกษา 5 หลักสูตรนำร่อง วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ" สามารถดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. นวัตกรรมการบริหารวิชาการ: "YASO Model" ในการขับเคลื่อน OBE

นวัตกรรมการบริหารวิชาการภายใต้ชื่อ "YASO Model" มิได้เป็นเพียงอักษรย่อที่เรียกขานเพื่อให้จดจำง่าย แต่เป็นกลยุทธ์การบริหารเชิงระบบที่วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธพัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาคความซับซ้อนของการเปลี่ยนผ่านสู่เกณฑ์ AUN-QA 4.0 ซึ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Education: OBE) เป็นหัวใจสำคัญ

องค์ประกอบแรก Y (Yield-oriented) คือ การปรับฐานคิดจากการเน้น "ภาระงานสอน" มาสู่การเน้น "ผลผลิตของผู้เรียน" นวัตกรรมที่โดดเด่นคือ การใช้เทคนิค *Backward Design* โดยเริ่มจากการตั้งคำถามว่า "เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน นักศึกษาจะทำอะไรได้" ซึ่งสะท้อนผ่านหลักสูตรนำร่องทั้ง 5 เช่น หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ที่เปลี่ยนการเน้นความจำในตำบทุกกฎหมาย มาเป็นการสร้างสมรรถนะนักรัฐศาสตร์เชิงพุทธที่สามารถประยุกต์ใช้สันติวิธีในงานด้านการปกครอง

องค์ประกอบที่สอง A (AUN-QA Alignment) คือ ความสอดคล้องกัน (Alignment) ระหว่างกลยุทธ์ระดับวิทยาลัยไปจนถึงระดับรายวิชา (CLOs) นวัตกรรมในส่วนนี้ คือ การสร้าง "ตารางความเชื่อมโยงระดับมหภาค" ที่ทำให้อาจารย์ผู้สอนทุกคนเห็นภาพเดียวกันว่า รายวิชาของตนทำหน้าที่ส่งเสริม PLOs ข้อใด

องค์ประกอบที่สาม S (Stakeholder Synergy) คือ การสร้างนวัตกรรมการจัดเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปแบบเชิงรุก โดยไม่ได้อาศัยเพียงแบบสอบถาม แต่ใช้กระบวนการ Focus Group ร่วมกับศิษย์เก่าและผู้ประกอบการ เพื่อนำความต้องการที่แท้จริง มาออกแบบเป็นทักษะที่จำเป็นต้องมี (Essential Skills)

องค์ประกอบสุดท้าย O (Optimization through ADRI) คือ นวัตกรรมการกำกับดูแลคุณภาพที่เปลี่ยนจาก "การประเมินเพื่อตรวจสอบ" มาเป็น "การประเมินเพื่อพัฒนา" โดยใช้รอบวงจร ADRI ในการติดตามผลเป็นรายไตรมาส ทำให้หลักสูตรสามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์ โดยไม่ต้องรอให้สิ้นปีการศึกษา

2. การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพ 5 หลักสูตรนำร่อง

การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในรอบปีการศึกษาแรกตามเกณฑ์ AUN-QA 4.0 ของทั้ง 5 หลักสูตรนำร่อง ได้แก่ พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา หลักสูตรรัฐศาสตร์ หลักสูตรนิติศาสตร์ หลักสูตรการสอนภาษาไทย และหลักสูตรภาษาอังกฤษ ถือเป็นฐานข้อมูลสำคัญที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพของนวัตกรรมบริหารจัดการ

ในภาพรวม ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่า ทุกหลักสูตรบรรลุเกณฑ์การกำกับมาตรฐาน (Criterion 1) ได้อย่างสมบูรณ์ โดยมีจุดเด่นอยู่ที่ การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Expected Learning Outcomes) ที่มีความชัดเจน และสอดคล้องกับเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับประเมินอยู่ในระดับ 3 (Adequate as Expected) ซึ่งหมายถึง การดำเนินการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานในเกือบทุกข้อกำหนด (Requirements)

นวัตกรรมการบริหารที่ปรากฏเด่นชัดจากการวิเคราะห์ คือ การบูรณาการหลักสูตรกับความต้องการของสังคม คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อสังเกตว่า หลักสูตรมีการวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะหลักสูตรครุศาสตร์ ที่มีการปรับโครงสร้างรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูยุคใหม่ ควบคู่ไปกับจริยธรรมเชิงพุทธ

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ยังชี้ให้เห็นถึง "พื้นที่แห่งการเติบโต" (Growth Areas) ในด้าน **สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (Criterion 6)** ซึ่งเป็นโจทย์ท้าทายให้ฝ่ายบริหารต้องนำนวัตกรรมจัดการทรัพยากรมาใช้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในยุคดิจิทัล การวิเคราะห์ครั้งนี้ จึงไม่ใช่เพียงการให้คะแนน แต่เป็นการฉายภาพให้เห็นถึงความพร้อมของวิทยาลัยในการเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานในระดับที่สูงขึ้น

3. ผลลัพธ์เชิงประจักษ์และการก้าวกระโดด (The Leap Results)

คำว่า "การก้าวกระโดด" ในที่นี้หมายถึง การเปลี่ยนผ่านคุณภาพการศึกษาจากระดับ "ทำตามระเบียบ" (Compliance) ไปสู่ระดับ "สร้างคุณค่า" (Value Creation) ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ที่สำคัญที่สุด คือ การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของบุคลากรสายวิชาการ จากเดิมที่มักเน้นการส่งเอกสารตามกำหนดการ มาเป็นการตั้งคำถามถึงความสำเร็จของนักศึกษา (Student Success) เป็นที่ตั้ง

ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม คือ การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) รูปแบบใหม่ ที่มีความกระชับและมุ่งเน้นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based) แทนการเขียนคำบรรยายยาวๆ ความก้าวหน้าในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าระบบการจัดการข้อมูล (Data Management) ของวิทยาลัยฯ เริ่มมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาจารย์สามารถใช้ข้อมูลสถิติมาอภิปรายผลการดำเนินงานได้ชัดเจนขึ้น

อีกหนึ่งผลลัพธ์ที่สำคัญ คือ **อัตรการคงอยู่ และความพึงพอใจของนักศึกษา** ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ตามแนวทาง OBE ทำให้นักศึกษา รู้สึกถึงความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนกับอนาคตการทำงาน การก้าวกระโดดครั้งนี้ ยังส่งผลต่อชื่อเสียงของวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ ในฐานะ "ผู้นำด้านการประกันคุณภาพ" ในกลุ่มสถาบันการศึกษาทางศาสนา ซึ่งถือเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชนในวงกว้าง

4. บทอภิปราย และข้อเสนอแนะเชิงนวัตกรรม

บทอภิปรายผลการดำเนินงานชี้ให้เห็นว่า การนำเกณฑ์ AUN-QA 4.0 มาใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพนั้น มิใช่เรื่องของเทคนิค วิธีการเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของ **การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture)** ในองค์กร ความสำเร็จของ 5 หลักสูตรนำร่องสะท้อนว่า เมื่อผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และสนับสนุนด้วยนวัตกรรมการบริหารอย่าง YASO Model อุปสรรคทางด้านทรัพยากรหรือบริบทเฉพาะทางก็มีอุปสรรคในการบรรลุมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะเชิงนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาในก้าวต่อไป:

1. **นวัตกรรม "Ed-Tech for QA"**: วิทยาลัยควรพัฒนาระบบจัดเก็บสารสนเทศออนไลน์ ที่เชื่อมต่อกับเกณฑ์ AUN-QA โดยตรง เพื่อให้อาจารย์สามารถอัปเดตข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้แบบ Real-time ซึ่งจะช่วยลดภาระงานเอกสารในช่วงสิ้นปีการศึกษา
2. **การสร้างชุมชนนักปฏิบัติ (CoP)**: ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหลักสูตรที่ได้รับคะแนนประเมินสูงกับหลักสูตรที่กำลังพัฒนา เพื่อสร้างมาตรฐานเดียวกันทั้งวิทยาลัย (Institutional Calibration)
3. **การทำการเทียบเคียงเชิงลึก (Benchmarking)**: ข้อเสนอแนะสำคัญคือการหา "คู่แข่ง" (Competitor/Partner) กับสถาบันในระดับนานาชาติ ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการให้ก้าวสู่ระดับ 4 (Satisfactory as Expected) หรือสูงกว่าในรอบการประเมินถัดไป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น นี้นยืนยันว่า วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ ได้ก้าวข้ามผ่านช่วงเวลาแห่งการ "เริ่มต้น" ไปสู่ช่วงเวลาแห่งการ "ยั่งยืน" และพร้อมที่จะเป็นต้นแบบให้กับคณะ หรือวิทยาลัยอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สืบไป

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

บทความวิชาการฉบับนี้ นำเสนอความสำเร็จของวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารจัดการผ่านกระบวนการเปลี่ยนผ่าน (Transformation) จากการประกันคุณภาพรูปแบบเดิมสู่เกณฑ์มาตรฐานสากล AUN-QA Version 4.0 ภายใต้อัตลักษณ์สถาบันการศึกษาทางพระพุทธศาสนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการพัฒนา 5 หลักสูตรนำร่อง ได้แก่ หลักสูตรพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา หลักสูตรรัฐศาสตร์ หลักสูตรนิติศาสตร์ หลักสูตรการสอนภาษาไทย และหลักสูตรภาษาอังกฤษ ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Education: OBE) เป็นปีแรก

ประเด็นนวัตกรรมการบริหารวิชาการที่สำคัญ (Key Innovations): วิทยาลัยฯ ได้นำเสนอ “YASO Model” ซึ่งเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงรุกที่ประกอบด้วย 4 เสาหลัก คือ (1) การมุ่งเน้นผลผลิต (Yield-oriented) ผ่านการออกแบบหลักสูตรย้อนกลับ (Backward Design) (2) ความสอดคล้องระดับมหภาค (AUN-QA Alignment) ที่เชื่อมโยงวิสัยทัศน์สู่ระดับรายวิชา (3) การสร้างพลังร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Synergy) และ (4) การใช้กลไก ADRI (Approach, Deployment, Results, Improvement) ในการกำกับดูแลคุณภาพอย่างต่อเนื่อง นวัตกรรมนี้ทำให้วิทยาลัยสามารถปรับเปลี่ยนสถานะจากการเป็นหน่วยงานที่ “ทำตามเกณฑ์” สู่การเป็นหน่วยงานที่ “สร้างคุณค่า” ให้กับสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์: จากการวิเคราะห์รายงานผลการประเมินคุณภาพโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก พบว่า หลักสูตรนำร่องทั้ง 5 สามารถบรรลุเกณฑ์การกำกับมาตรฐานในระดับดีเยี่ยม โดยมีระดับเฉลี่ยในด้านการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Expected Learning Outcomes) และโครงสร้างหลักสูตรที่ระดับ 3 (Adequate as Expected) ซึ่งสะท้อนถึง “การก้าวกระโดด” ของระบบการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ที่บูรณาการพุทธธรรมเข้ากับทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างลงตัว แม้จะมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านดิจิทัล และระบบสารสนเทศ (Criterion 6 - 7) แต่ฝ่ายบริหาร ได้นำข้อสังเกตเหล่านี้มาแปลงเป็นแผนพัฒนาเชิงนวัตกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ระดับอาเซียน

บทสรุปเชิงกลยุทธ์: บทความนี้ชี้ให้เห็นว่า หัวใจของความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กร หรือทรัพยากรเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับ “นวัตกรรมการบริหารวิชาการ” ที่มีความยืดหยุ่น และเป็นระบบ วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธรได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การนำเกณฑ์สากลมาประยุกต์ใช้โดยไม่ทิ้งตัวตนทางศาสนา คือทางเลือกที่ยั่งยืน ในการสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคม และเป็นโมเดลต้นแบบที่สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพแบบก้าวกระโดดได้ในบริบทที่หลากหลาย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendations)

บทสรุป (Conclusion)

จากการถอดบทเรียนการยกระดับคุณภาพ 5 หลักสูตรนำร่องของวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร พบว่า การนำเกณฑ์ AUN-QA Version 4.0 มาใช้ร่วมกับนวัตกรรมการบริหารแบบ “YASO Model” ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพแบบก้าวกระโดดผ่าน 3 ปัจจัยหลัก คือ 1) การเปลี่ยนกระบวนทัศน์สู่การศึกษาเน้นผลลัพธ์ (OBE) ที่ชัดเจน 2) การสร้างความมีส่วนร่วมของ Stakeholders ในทุกมิติ และ 3) การใช้กลไก ADRI เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการทำงาน แม้ในระยะแรกจะพบข้อจำกัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านดิจิทัล แต่ความสำเร็จในการยกระดับคะแนนประเมินสู่ระดับ 3 ในเกือบทุกตัวชี้วัด สะท้อนให้เห็นว่า อัตลักษณ์ทางศาสนา สามารถดำรงอยู่ควบคู่กับมาตรฐานวิชาการระดับสากลได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติ (Actionable Recommendations)

เพื่อให้คณาจารย์ และผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติจริงเพื่อมุ่งสู่คะแนนระดับ 4 (Satisfactory as Expected) หรือสูงกว่าในอนาคต มีข้อเสนอแนะดังนี้:

1. นวัตกรรมออกแบบการเรียนรู้ และระบบประเมิน (สำหรับอาจารย์ผู้สอน)

การเชื่อมโยง CLOs สู่ PLOs อย่างเป็นรูปธรรม: อาจารย์ผู้สอนต้องระบุให้ชัดเจนใน มคอ.3 ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละสัปดาห์ ส่งผลโดยตรงต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ข้อใด โดยเน้นการใช้การสอนเชิงรุก (Active Learning) ที่ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริง

การพัฒนาประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment): ควรลดสัดส่วนการสอบทฤษฎี และเพิ่มการประเมินด้วย Rubrics ที่วัดทักษะ และทัศนคติ (Soft Skills) โดยมีการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) แก่ นักศึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อการพัฒนา

2. นวัตกรรมจัดการทรัพยากร และสิ่งสนับสนุน (สำหรับฝ่ายบริหารและสนับสนุน)

Smart Religious Learning Space: วิทยาลัยควรปรับปรุงห้องสมุด และห้องเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ ด้านดิจิทัล (Digital Learning Hub) ที่เอื้อต่อการค้นคว้าพระไตรปิฎกออนไลน์ และฐานข้อมูลวิชาการสากล เพื่อ ตอบโจทย์เกณฑ์ AUN-QA ข้อที่ 6

ระบบสารสนเทศ QA ออนไลน์: พัฒนา Dashboard เพื่อติดตามความก้าวหน้าของ PLOs ของนักศึกษา แต่ละชั้นปีแบบ Real-time เพื่อให้หลักสูตร นำข้อมูลมาปรับปรุงกระบวนการได้ทันทีโดยไม่ต้องรอรอบการ ประเมินปีถัดไป

3. การขับเคลื่อนเครือข่ายและความยั่งยืน (สำหรับผู้บริหารหลักสูตร)

การทำ Benchmarking (การเทียบเคียงสมรรถนะ): หลักสูตรควรแสวงหา "คู่เทียบ" กับคณะหรือ สาขาวิชาในมหาวิทยาลัยอื่น ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และนำมา วิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) ในการพัฒนาหลักสูตรให้ก้าวสู่ระดับสากล

การสร้างวัฒนธรรม OBE (Quality Culture): จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (CoP) ระหว่าง 5 หลักสูตร นำร่องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้อาจารย์ที่เชี่ยวชาญในแต่ละเกณฑ์ (Criterion) ได้เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ให้กับ หลักสูตรอื่นๆ ภายในวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง (References)

เอกสารหลักฐานจากหน่วยงาน (Primary Sources/Institutional Documents)

- วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2567). รายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ประจำปีการศึกษา 2567 หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต. ยโสธร: ผู้แต่ง.
- วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2567). รายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ประจำปีการศึกษา 2567 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา. ยโสธร: ผู้แต่ง.
- วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2568). รายงานผลการตรวจประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ตามเกณฑ์ AUN-QA Version 4.0 ประจำปีการศึกษา 2567. ยโสธร: ผู้ แต่ง.

เกณฑ์มาตรฐานและคู่มือ (Standards & Manuals)

- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.). (2565). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษายกระดับหลักสูตร ตามเกณฑ์ AUN-QA Version 4.0*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ASEAN University Network. (2020). *Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level Version 4.0*. Bangkok: AUN Secretariat.

หนังสือและเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง (Books & Academic Literatures)

- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2562). *การออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน (Outcome-Based Education)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พีระพงศ์ ตริยเจริญ. (2564). *การจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE)*. กรุงเทพฯ: ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). *นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

วารสารวิชาการ (Journal Articles)

- กิตติพงศ์ พุ่มมะลี. (2566). การขับเคลื่อนคุณภาพหลักสูตรตามเกณฑ์ AUN-QA: ความท้าทายและโอกาสของมหาวิทยาลัยไทย. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 11(2), 45-60.
- ปณิตา วรรณพิรุณ. (2565). นวัตกรรมการบริหารวิชาการในยุคดิจิทัลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา. *วารสารวิชาการครุศาสตร์*, 15(1), 120-135.

แหล่งข้อมูลออนไลน์ (Online Resources)

- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2567). *นโยบายและทิศทางการประกันคุณภาพการศึกษา*. สืบค้นจาก <https://www.mbu.ac.th> (ระบุวันที่สืบค้น)
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). *ประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565*. สืบค้นจาก <https://www.mhesi.go.th>